

Ambrož Peterlin

ŠPORT KOT PROMOCIJA SLOVENSKE DRŽAVE

Vsaka država stremi za tem, da svetu o sebi ponudi čim boljši in čim lepši videz.

Tehnika lastne promocije je seveda zelo raznolika: sodobna tehnologija, internet, reklama na brošurah in še kaj omogočajo dokaj kapilaren prodor v svet.

Vendar je taka reklama, pa naj bo tehnično še tako dovršena, še vedno prešibka in se človeku ne zasadi dovolj globoko pod kožo. Sporočilnost je pri takem komuniciranju sicer izdelana, vendar še vedno manjka nekaj bistvenega: manjkata življenjskost in doživetost, odsotno je tisto, kar mora človek – preden se za nekaj odloči – občutiti ali doživeti v svoji notranjosti. To nam lahko posreduje samo enkratni dogodek, nekaj, čemur tako rekoč v živo sledi-

mo in nas ob tem tudi emocionalno popolnoma prevzame.

Da je lahko šport v tem pogledu edinstveni instrument, so strokovnjaki s področja marketinga in sociologije razumeli že zdavnaj. Tako je danes že pokojna Vzhodna Nemčija izbrala prav področje športa za svoj zmagoviti pohod v svetovno javnost. Bera olimpijskih kolajn in kolajn iz raznih svetovnih prvenstev je imela vsakič naravnost "čudežni" prizvok in je prispevala k

ustvarjanju imidža o uspešnosti te države v svetu, obenem pa opravila svoje tudi znotraj države, saj je državljanom ponujala model o nadvse uspešni državni ureditvi.

Časi so danes seveda drugačni, kljub temu pa se strategija promocije lastnega imidža v svojem bistvu ni kaj veliko spremenila, nasprotno! Veliko bolj kot kak kulturni dogodek, koncert, film ali kak drug vrhunski dosežek se ljudem vtisnejo v spomin nasmejani obraz in vse značilnosti športnega asa. Ljudje ga kar naenkrat imajo za svojega, v hipu milijoni vedo o njem vse: koliko je star, kaj vse je na športnem področju dosegel do danes in ... od kod prihaja.

O vsem tem sem razmišljal pred nekaj nedeljami, ko sem po slovenski TV spremljal odbojarsko tekmo med ekipama Cimone Modena in Autocommerce Bled, ki sta se potegovali za osvojitve evropskega pokala Top Teams in se veselil ob prodoru Bleda na evropski odbojarski Olimp. Verjetno Bled ni nikoli imel take časti, da bi se prebil na prve strani vseh evropskih medijev. Vas in otoček s cerkvico sredi jezera sta na mah zaslovela v svetu in tisoči vedo, da je ta ogleda vreden turistični biser v Sloveniji.

Ob vsem tem pomislim tudi na "domače" zdrahe, na kreganja o tem, kdo mora plačati stroške za obnovo cerkvice na otoku – župnik ali župan? Domača zdrahica, ki se razblini kot mehurček, če pomislimo na ono drugo razsežnost. Kdo ve, če bodo turisti, katerih število se bo povečalo prav gotovo tudi po zaslugi blejskih odbojkarjev, še naprej gledali razpoke na cerkvenih zidovih, ali bo morda že prej jasno, ali ima prav župnik ali župan!

ROBI JAKOMIN: »KRAS« (druga nagrada na fotografskem natečaju Skk-Mosp 2006)

MOSP in SKK v novem letu

MLADI ODKRILI PLEČNIKA V NOVI LUČI

V ospredju likovni in gledališki krožek

LIKOVNI KROŽEK ODKRIVAL PLEČNIKA

V sklopu likovnega krožka, ki že od začetka šolskega leta deluje v okviru Slovenskega kulturnega kluba in Mladih v odkrivanju skupnih poti, smo v nedeljo, 25. februarja, že navsezgodaj odrinili proti Ljubljani, da si ogledamo Plečnikovo razstavo v Narodni galeriji in izkoristimo priložnost še za obisk cerkve Sv. Mihaela v Črni vasi. Udeležile smo se ga nekatere članice likovnega krožka, ki ga vodi Matej Susič, in dve članici drugih krožkov MOSPa. Razstava »Jože Plečnik (1872-1957) – arhitekt v Ljubljani, Pragi in na Dunaju« je uvodna prireditev v Plečnikovo leto, ki poteka ob 50. obletnici smrti slovenskega arhitekta.

Avtor razstave je Damjan Prelovšek, eden največjih poznavalcev Plečnikovega dela in življenja. Prelovšek je tudi vodil obisk. V prepolni dvorani smo z manjšimi težavami in velikim zanimanjem sledili razlagi umetnostnega zgodovinarja.

Plečniku sta bila za zgled njegov učitelj, znameniti Otto Wagner, zaradi katerega se je tudi navdušil nad arhitekturo, in Gottfried Semper z njegovo teorijo oblačenja (v Plečnikovih delih namreč večkrat najdemo elemente povzete od tekstila). Plečnikova dela imajo poleg motivov, ki so v arhitekturi prisotni že tisočletja, vedno še nekaj presenteljivega. S tako zmesjo starega in novega pridobijo njegova dela poseben čar. Avtor je iskal nove oblike, tiste, ki jih je imel na razpolago, mu niso zadostovale. Tako se je na primer v svojem predlogu za parlament odločil za kupolo v obliki stožca (ta pa je ostal le predlog, saj te stavbe niso nikoli zgradili). Še najbolj zanimivi so bili stoli »za vsako priložnost«. Izdelal je namreč take, na katerih se sedi udobno, pa tudi take za »nezaželene goste«, ki drsijo dol s stola, dokler se nazdne ne odločijo, da odidejo.

Primer Plečnikove inovativne arhitekture je cerkev

sv. Mihaela, ki so si smo si jo ogledali v sklopu izleta. Nahaja se v vasi sredi ljubljanskega Barja in na prvi pogled spominja na kako hišico iz pravljic ali – s svojim odprtim zvonikom – na kak japonski tempelj. Tudi notranost cerkve je zelo originalna. V nasprotju s splošnim pojmovanjem cerkve, je ta širša v širino kot v dolžino. Oltar je postavljen na sredino, mesto duhovnika pa ni privzignjeno kot v večini cerkev, temveč je na isti višini kot verniki. Seveda pa se je moral Plečnik razlikovati tudi v rabi materialov; notranost je namreč lesena, vključno s stebri, tako da nam je dajala vtis gorske kočice. Za nosilne stebre pa je arhitekt uporabil kar betonske greznične cevi, da bi prihranil pri stroških materialov, obenem pa se je držal svojega načela o uporabi tudi revnih materialov.

Sprva se mi je Plečnikova umetnost zdela zelo oddaljena, če ne celo popolnoma razumljiva. Slog mi ni ugajal in način vključevanja antičnih elementov me ni prepričal. Po zaslugi razstave in predvsem Prelovškove razlage pa sem se njegovemu umetniškemu svetu končno približala, razumela tudi njegove izbire in ga odkrila v povsem novi in bolj prikupni luči.

DVA USPEŠNA NASTOPA Z IGRO »MALE DAME«

V soboto, 10. februarja, smo igralci Slovenskega kulturnega kluba uprizorili igrico »Male Dame« L. M. Alcott v priredbi režiserke Lučke Susič v Slovenskih Konjicah. To je bilo za nas prvo gostovanje v Sloveniji, sicer pa smo igro že petkrat predstavili zamejski publiki. Bil je neke vrste ognjeni krst pred širšo javnostjo, saj gledalcev niso sestavljali vedno isti znani obrazi, temveč neznanji, morda nenaklonjeni, morda strožji, ali pa, kot se je potem izkazalo, navdušeni in gostoljubni.

Gostili so nas člani kulturnega društva Sv. Jurij. Tako gostitelji kot publika so nas res toplo sprejeli, mi pa smo se z nastopom odlično izkazali, kljub temu da smo se tokrat zaradi boleznih predstavili v spremenjeni zasedbi. V vlogi glavne junakinje Jo March je tokrat nastopila Helena Pertot, vlogo stare tete March pa je odigrala Breda Susič. Ostale vloge pa so ostale nespremenjene. Že na začetku nas je presenetil zelo velik oder, vendar smo se tudi na tem

Pred Plečnikovo cerkvijo Sv. Mihaela v Črni vasi na ljubljanskem barju.

MALE DAME PRVIČ V SLOVENIJI

znašli in dobro obvladali prostor. Skrbelo nas je tudi zaradi jezika, saj smo se bali, da ne bo naša dikcija dovolj primerna za zahtevno publiko iz Slovenije. Po predstavi pa se je izkazalo, da so bili gledalci presenečeni in očarani od lepe izgovorjave, kar nam je bilo seveda v velik ponos. Sploh je publika izredno pozorno in doživeto spremljala zgodbo štirih sester. V žalostnih trenutkih so igralci tako začutili sočustvanje in ganjenost publike, v veselih trenutkih pa je smeh prosto odmeval med stenami velikega gledališča. Ob zaključku jih je nagradila s spontanim bučnim aplavzom.

Vsako gostovanje je za amatersko gledališče pomembno, to gostovanje pa je bilo za našo gledališko skupino še posebno zahtevna preizkušnja – ki smo jo s trudom prestali in s tem izboljšali raven svojega igranja.

Za nas pa je bila morda še večja preizkušnja nastopati pred sovrstniki in prijatelji. Do tega pa je prišlo že prej, v sredo, 31. januarja, ko nam je uspelo za celo trajanje predstave očarati

publiko prvih treh razredov znanstvenega in klasičnega liceja France Prešeren. Ko smo zadnji trenutek še mrzlično ponavljali vloge, si nismo mogli kaj, da se ne bi spraševali kakšen bo odziv publike. Ko pa smo bili enkrat na odru in smo se uživali v vloge, smo končno pozabili na vse ostalo in se nekje na sredi igre nazadnje zavedali, da vlada v dvorani popoln mir in zanimanje. Z užitek smo odigrali svoje vloge in z veseljem sprejeli končni aplavz. Lepo je bilo odhajati iz dvorane med zadovoljnimi obrazi sošolcev in smehom ter odmevi vzklika: »Krištof Kolumb!«, ki ga v igri večkrat ponavlja glavna junakinja in ki je gledalce očitno zelo zabaval.

Zgoraj: debatni krožek.

Levo: dva prizora igre Male dame na gostovanju v Slovenskih konjicah.

DELOVANJE OSTALIH KROŽKOV

V prvih treh mesecih leta so s s svojimi srečanji nadaljevali tudi ostali štirje krožki SKK in MOSP. V **mednarodnem krožku** so se pripravljali na **Easterseminar**, ki bo tokrat od 7. do 13. aprila v Tarbesu v južni Franciji, pri okcitski manjšini.

Debatni krožek, ki je namenjen »starejšim« mladim, oz. mladim v poklicu, se je sestel dvakrat. 4. marca so udeleženci oblikovali zelo živahno debato na temo »**Moški so drugačni, ženske tudi**«, 25. marca pa je bil na vrsti pogovor na temo »**Naš dragoceni prosti čas**«.

Krožek sodobnega plesa ima svoja srečanja dvakrat na teden, in sicer ob četrtek zvečer in ob sobotah zgodaj popoldne. Še vedno je čas, da se navdušenim plesalcem in plesalkam, ki odkrivajo svojo kreativnost pod vodstvom Raffaele Petronio, pridružijo še novi člani.

Člani **časnikarskega krožka** pa pridno pišejo članke za Rast. Nekateri goriški in tržaški sodelavci smo se 29. marca srečali in se pogovorili o svojem delu in načrtih.

Valentina Oblak

PREŠERNOVA PROSLAVA

MLADIH IZ GORICE, TRSTA IN BENEČIJE

Pogovor z režiserko Vesno Tomsič

Osrednja prešernova proslava v tržaškem Kulturnem domu. Zgoraj: Turjaška Rozamunda; spodaj: pogled na polno dvorano.

Desno spodaj: ritmičarka Petra Dilli. (foto KROMA)

Prešernova proslava je leto za letom pomemben dogodek, okoli katerega se ustavi celotno zamejstvo od Milj do Trbiža. Gre za kulturni termometer, ki okoli osmega februarja vsako leto izmeri kulturni naboj naših ljudi. Prešernova je skoraj vedno sinonim za t.i. "visoko", resno kulturo. Letošnja osrednja Prešernova proslava je bila s tega vidika nekoliko posebna. Postala je prava uspešnica, Kulturna domova v Trstu in Gorici sta bila napolnjena do zadnjega kotička. Številni gledalci so lahko ploskali nekoliko drugačni, lahkotnejši in mladostniški Prešernovi proslavi. Glavno zaslugo za uspeh nosi režiserka proslave Vesna Tomsič.

► Letošnja osrednja zamejska Prešernova proslava se je izkazala za popoln uspeh. Povprašajmo režiserko Vesno Tomsič kaj o njenem poteku, kako je zamisel nastala in katere so bile dinamike v ozadju.

► Zveza kulturnih društev me je povabila k režiranju osrednje Prešernove proslave. Na začetku je bila mišljena kot Povodni mož v obliki musicala. Sama pa sem ta predlog odklonila, saj bi bilo najti usposobljene ljudi prezahtevna in morda celo nemogoča naloga. Vseeno pa sem ponudbo sprejela, ker so si oni želeli Prešernovo proslavo, kjer bi nastopali mladi iz Gorice, Trsta in Benečije. Žal so Benečani odpovedali zaradi težav s prevozom. Zato da bi imeli glasbo v živo sem sama povabila Martino Feri, ki je zapela Vrbo, Iztoka Cergola, ki si je zamislil, igral in koordiniral celotno glasbeno sceno ter pevski zbor Kraški slavček, ki je zapel Kam. Poleg tega sem si zamislila neke vrste nit, ki je povezovala celotno dogajanje. Ta nit je ljubezen. Ko se je ljubezen rojevala, je lebdele nekje v zraku, nato pa je prišla na zemljo in tu se nam razkriva v najrazličnejših oblikah in odtenkih: gre od otroške ljubezni do strastne, ki je prisotna v Turjaški Rozamundi in se zaključi z usodno ljubeznijo v Povodnem možu. In to vezno nit ljubezni je tudi de-

jansko uprizorila ritmičarka Petra Dilli.

► **Kako si izbrala ljudi?**

► Ker je bil čas omejen, sem poleg zboru, glasbenikov in ritmičarke, poklicala mlade igralce, s katerimi sem že kdaj sodelovala; tiste, ki so mi bili všeč ter so se mi zdeli posebno primerni za to.

► **Kakšni so bili rezultati in odzivi?**

► Priznati moram, da smo opravili ogromno delo. Zbrati skupaj vse ljudi je bilo blazno

Martina Feri in igralci med petjem Zdravljice (zgoraj); pevška skupina Kraški slavček (spodaj).

Skupinska slika vseh igralcev, glasbenikov, pevcev, plesalcev in sodelavcev; sredi med njimi režiserka Vesna Tomšič. (foto KROMA)

« zahtevno. Pogoji niso bili še zdaleč idealni. Zato sem izredno zadovoljna, da nam je delo uspelo izpeljati do konca. Prva težava, ki se je pojavila, je bilo najti primeren dan v tednu. In to, če se ustavim samo pri igralcih, kaj šele pri vseh ostalih... Končno smo uspeli najti kompromis, a vseeno niso bili nikdar vsi prisotni. Vadila sem z vsako skupino posebej: z igralci, plesalci in zborom. Glasbenike sem seveda prepuстила Iztoku Cergolu, s katerim pa sem bila stalno v stiku. Šele na generalki smo bili prvič (skoraj) vsi skupaj. Kljub težavam, pa sem zadovoljna z rezultatom. Res zadovoljna! Tudi odzivi so bili pozitivni, večini gledalcev je bila predstava všeč.

► **Bi nam kaj povedala o svojem delu? O tem, kako si začela, kako si se navdušila?**

► Že kot otrok sem rada nastopala, tako v šoli kot v društvu. Potem pri 18 letih je prišlo do neke bistvene spremembe. Spoznala sem San-

dro Mladenović, ki je poučevala na francoski gledališki šoli Jacques Lecoq. Ob njej sem se izredno navdušila za gledališče. Od takrat vseskozi sledim najrazličnejšim tečajem. Vsaj enkrat ali dvakrat letno še vedno obiščem kak tečaj, kjer se dodatno izpopolnujem.

► **Katere igre najraje režiraš?**

► Odkrila sem, da najraje režiram dela, ki jih sama priredim. Zelo rada črtam besedilo in ga nato postavim na glavo. Iz teksta vzamem idejo, neko vezno nit, bistvo, potem pa vse skupaj obrnem, spremenim, priredim. V delo rada vedno vključim ideje igralcev, ker mi je zelo pomembno, kaj si oni želijo, kako oni doživljajo igro. In vse to potem tudi skušam potegniti na plan. Poleg tega imam rada maso. Všeč mi je veliko ljudi na odru. To pa seveda zahteva izreden napor in vsakič znova si zapovedujem, da bom v naslednji igri imela samo dva igralca... do zdaj pa to še ni uspelo...

► **Katere so najsvetlejše in najtemnejše točke tvojega poklica?**

► Najsvetlejšo točko svojega poklica vidim v skupini, ko je ta složna, pozitivno naravnana do dela, nora, ustvarjalna, ko se ne prestraši, ko se vrže, se prepusti toku in čaka, kaj se bo

iz tega izcimilo. Uživam takrat, ko ideje kar švigajo, ko si ljudje upajo povedati in pokazati svoje zamisli, svoje predloge.

Najtemnejšo točko pa vidim v tehnični plati predstave. Ta mi vedno ustvarja preglavice. Tehniki, luč, ton, oder... za vse te stvari, ki so pa bistvenega pomena, je vedno premalo časa, glede na to, da sem veliko delala na šolah. Velik, ogromen skok je tudi iz učilnice na oder.

Skratka, želela bi si več časa in posledično tudi boljše pogoje za delo.

► **Za konec pa še tipično vprašanje, ki pa prav gotovo marsikoga zanima... imas načrte in cilje za prihodnost? Bi nam kaj razkrila?**

► Imam kar nekaj zamisli. Pravzaprav mi jih sploh ne manjka... še preveč jih je! Žal so vsi vezani na maso in zato bi bilo seveda treba imeti bolj idealne pogoje. Rada povezujem, zato bi rada ustvarila delo, ki bi povezovalo knjigo, gledališče in film. Ta je eden od mojih mnogih načrtov za prihodnost.

Vesna... hvala za pogovor in seveda voščimo ti veliko uspehov in idealnih pogojev za uresničevanje vseh tvojih načrtov!!

Tanja Zorzut

SUZANA TRATNIK:

VZPOREDNICE

Ljubljana: Založba Škuc, 2005

Suzana Tratnik je pred zbirko kratkih zgodb *Vzporednice* izdala že dve knjigi kratkih zgodb, *Pod ničlo* (1997) in *Na svojem dvoirišču* (2003). Tematika, ki se pojavlja v prvih dveh knjigah, se deloma ponavlja tudi v tretji, vendar je tu perspektiva v celoti otroška. Zgodbe deloma spominjajo predvsem na prvo tretjino knjige *Na svojem dvoirišču*. Tudi tam je namreč pripoved prikazana skozi otrokove oči. Skozi vse tri knjige pa se ponavljajo zanimive sintagme: stara mama pravi, da noče v nebesa, ker tam luščijo fižol; stara mama pove grobarju, naj si poje svoje truplo, ker ne dovoli vnukinji, da bi ga pogledala ...

Zbirko *Vzporednice* začinja Suzana Tratnik z zgodbo *Prosim te, nehaj se igrati Johana!* Gre za zgodbo dveh deklic, ki se po šoli igrata, istočasno na nek način tudi iščeta svojo spolno identiteto. Že na začetku pisanje avtorice bralca prevzame. Čeprav je njeno pisanje zelo jasno, brez ovinkov, lahko njene zgodbe sežejo do srca. To se zgodi tudi pri zgodbi *Listarka*. Deklica, ki ima težave s komunikacijo, se sporazumeva s svetom preko listkov. Mama jo nenehno primerja s samozavestno sestrično Metko in kmalu ji sama Listarka, Tanja, hoče postati podobna. Tanjina mama želi, da bi deklica postala samostojnejša, vendar ji to sama s svojim vedenjem preprečuje, saj vidi nevarnosti

na vsakem koraku. Tanja se vendarle poskusi osamosvojiti tako, da gre sama v knjižnico. V mislih si predstavlja, da bo tam govorila in vse zelo hitro in brez zapletov uredila. Vendar se tudi tokrat mora sporazumeti z listki in je zaradi tega razočarana. Bralec se vživi v zgodbo, čeprav sploh ni napisana na sentimentalni način. Na koncu zgodbe pa mu tudi uide nasmeh, saj Tanji vendarle uspe. Tam je namreč prikazana kot knjižničarka, čeprav se še vedno sporazumeva samo z listki.

Protagonistke zgodb so deklice, ki se socializirajo na drugačen način. Nekatere skušajo najti prijateljstva, nekatere pa se izogibajo vsakega druženja. V zgodbi *Za klopjo* je protagonistka večinoma v družbi dveh prijateljic, ki pa se

vedejo do nje nekoliko zviška. Ko v parku najdejo pozabljene predmete vedno stečeta na policijo, da sami požanjeta slavo zaradi svoje poštenosti, o kateri pa protagonistka dvomi. Končno tudi protagonistka najde svoj "izgubljeni pred-

met", ki pa je veliko večji in pomembnejši. Za klopjo najde truplo posebnega dekleta, ki mu vsi pravijo Prekla. Zaradi dogodka ni zgrožena, pač pa vesela, ker je končno premagala prijateljici.

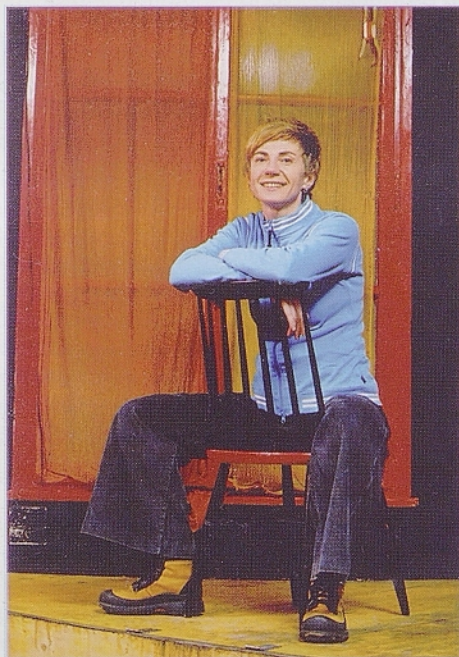
Deklice, ki jih Suzana Tratnik opisuje, zaznavajo svet na svoj način. Smrt, ki je za odrasle ljudi nekaj groznega in grozljivega, o čemer se ne govori, je prikazana kot nekaj naravnega, kot del vsakdanjega življenja. Včasih je protagonistki žal zaradi smrti (v *Životinskem carstvu* je otroku žal, da ne bo mogel naslednjega poletja preživeti s sestrično, ker je umrla zaradi ponesrečenega splava), včasih pa protagonistke mislijo nekoliko egoistično (v *Kolor televizorju* deklica ne sočustvuje z bratrancem, ker je njegova mati naredila samomor, pač pa samo upa, da bodo barvni ▶▶

« televizor dali njim, ker se ji zdi, da ne spada k žalovanju). Mračne teme, ki jih Suzana Tratnik prikazuje, ne prekinjajo pozitivne usmerjenosti, ki prežema celotno zbirko. Otroška perspektiva daje temačni tematiki drugačen ton, zaradi katerega njeno pisanje ne izpade mrakobno in temačno.

V zgodbi *Nebeška lestev* opisuje avtorica dekličin odnos do prijateljice, sosedove Ize. Družini sta se sprli zaradi meje, zato sta se deklici srečevali ravno med mejama. Iza je bila nekaj let starejša od protagoniste in je govorila tudi o času. "In vse velike punce,

ki so govorile o času, so gledale tudi za fanti in potem ni bilo več nobene koristi ne veselja od druženja z njimi." Izo je zanimal fant, s katerim se je tudi sestajala. Deklico pa je zanimalo, kako priti do vremena v oblakih in do nebes. Iza ji je rekla, da je potrebna posebna lestev, ki jo imajo oni doma, vendar je kljub dekličinemu prigovarjanju ni nikoli prinesla. Nekega dne ji je vendarle obljubila, da bo lestev prinesla popoldne, vendar so jo starši zasačili s fantom in zaradi tega ni smela iz sobe. Ko ji je deklica potrkala na okno, se Iza ni hotela pogovarjati z njo. Deklica je bila jezna zaradi lestve, kasneje pa se je jeza spremenila v žalovanje za prijateljico.

Fašenik pripoveduje, kako deklica spozna prijateljico Zvezdico na podelitvi bralne značke. Nanjo se zelo naveže, v vsem ji skuša ustreči, na šoli pa jo pričnejo klicati obsedena z Zvezdico, kar pa je ne užali. Njun odnos postane nekoliko kompliciran. V šoli je Zvezdica sploh ne pogleda, ko sta doma, pa dovoljuje, da jo obožuje ter se ji podpisuje na kožo kot italijanska igralka Virna Lisi. Zvezdica jo prosi, naj ji nariše karikaturu, vendar je junakinja ne zna narisati. Za pust se junakinja našemi v črnko, maske pa nihče ne prepozna. Vsi se ji le smeji. Pojavita se princesa in popolno urejen klovn, ki jo tudi zasmehujeta. Klovn ji strga številko, ona pa odide iz šole pred nagrajevanjem mask. Kasneje pride k njej na obisk Zvezdica in se ji zahvali za karikaturu (to, da je bila fašenik na dan fašenikov) ter ji pokaže kartonček, ki ji ga je klovn utrgal. Šele takrat spozna, da je bil klovn Zvezdica. Takrat ji ona reče, da ima Virna Lisi novo mesto na njenem telesu, kjer bi se lahko podpisala. Prikazano je torej prijateljstvo med dvema dekletoma, ki je na meji med prijateljstvom in nečim, kar je več kot prijateljstvo.

V zgodbi *Rendaši* je opisana stvarnost tistih, ki živijo v podnajemniških stanovanjih in nimajo ničesar svojega. Junakinja se postopoma tudi sama spremeni v rendašino, saj je oče prevaral njeno mamo in ju zapustil. Zgodba je napisana brez sentimentalizmov, tako da bralec v resnici ne ve, kaj čuti deklica ob tem dogodku.

V zgodbi *Šivanje* princeze je prikazano mladostniško nasilje. Med branjem zgodbe se zdi, da to prizadene bolj ljudi okoli otroka kot njega samega. Prikaz nasilja je povezan s homofobijo, saj otroka kriminalist vpraša, ali so ga že

kdaj prej kje zmerjali in ali so mu že kdaj rekli peder. Otrok se o teh vprašanih ne sprašuje. Bralec pa ima težave pri razumevanju, katerega spola je, saj proti koncu zgodbe začne pripovedovati v moškem spolu, medtem ko je prej v ženskem. Prizori nasilja so prikazani stvarno, brez olepševanj (takšna je pripoved tudi skozi celotno knjigo). Avtorica v nekem intervjuju pravi takole: "Pogosto izbiram neprijetne teme, vendar jih hočem prikazati in predelati s smešne plati, zlasti, če to na prvi pogled

sploh ni mogoče." Avtorici lahko pritrdimo, da ji je v tej knjigi to zelo uspelo. Če se je bralec ob branju ponudila primerjava s kratkimi zgodbami italijanske avtorice Dacie Maraini v zbirki *Buio*, se v tej točki pisateljici razlikujeta. Marainijeva namreč opisuje tudi temačne tematike (smrt, nasilje, posilstvo ...), jasno in brez olepševanj, vendar dajejo bralec njene zgodbe čisto drugačen občutek; občutek tesnobe, ki ga pri Suzani Tratnik bralec ne zazna.

Zgodbe Suzane Tratnik braleca očarajo. Jasnost in neposrednost zapisa poskrbita za to, da se mu zgodbe zdijo resnične, da začuti utrip življenja. Ko prebere prvo zgodbo, se skoraj zagotovo odloči, da bo prebral še naslednje in ob branju uživa. Pozitivna nota, ki je vidna skozi vse zgodbe, poskrbi, da resne tematike ne dajo temačnega prizvoka, zato njena proza ni moreča. Je pa prepričljiva, saj je napisana stvarno, brez nepotrebnih olepšav in brez ovinkarjenj.

Odlok ministra Bersanija za odpravo dodatnih stroškov pri nakupu predplačniških kartic

So STROŠKI MOBILNIH TELEFONOV ZDAJ RES NIŽJI?

Mesec marec je vsem uporabnikom mobilnih telefonov (in teh je v Italiji res veliko!) prinesel navdse razveseljivo novost: minister Bersani je namreč podpisal odlok, po katerem bomo imeli kupci predplačniških kartic na razpolago za toliko evrov prometa, kolikor nas je stala kartica, kar pomeni, da je odpadel "strošek na polnitev", ki so ga do zdaj unovčevali ponudniki mobilne telefonije.

Tak odlok smo sicer vsi pričakovali, saj se je že dalj časa govorilo, da ga zahteva celo Evropska Unija, saj so menda tak davek imeli izključno v Italiji. Pri tem pa se je marsikdo spraševal (in se še sprašuje), kako bodo ponudniki mobilne telefonije ukrepali, da si bodo še naprej zagotovili ogromni finančni priliv, ki jim ga je nudil ta dodatni strošek, ki smo ga imeli uporabniki.

V dneh, ko se je že vedelo, kdaj bo odlok Bersani stopil v veljavo, so se že začele prave špekulacije. Nekateri ponudniki mobilne telefonije so celo dan pred 5. marcem (dan, s katerim je odlok postal pravnomočen) črtali strošek za polnitev, drugi pa so enostavno izjavili, da odloka ne bodo spoštovali, nekateri pa so nas obvestili, da bodo davek črtali samo z dražjih kartic, oziroma ga ne računali tistim, ki bi spremenili svoj cenovni plan. Na srečo iz tega ni bilo nič, saj odlok zelo jasno navaja, da je prepovedan vsak dodatni strošek oziroma prispevek za polnjenje.

Čisto vse pa vendarle ni tako bleščeče, kot se zdi. Ponudniki mobilne telefonije predlagajo svojim strankam celo vrsto novih, ugodnejših ponudb z novimi cenovnimi plani, ki se na prvi pogled zdijo res zelo zanimivi. Marsikdo pa je prezrl, da so s temi novimi

plani podražili ceno impulza ob odgovoru s 16 na 19 stotink evra. Žal smo še vedno navaženi, da stotink skorajda ne upoštevamo, saj je to le drobiž. V tem primeru pa je ta "drobiž" kar zajeten, saj znaša taka "drobižna" podražitev kar 19 odstotkov!

V trafikah so seveda še vedno v prodaji kartice, na katerih sta označena dejanska vrednost polnila in strošek na polnitev, vendar smo vsaj glede tega

lahko brez skrbi: kartic seveda ponudniki telefonije niso vzeli iz prometa, s posebnim softwarom pa so jih usposobili, tako da plačamo resnično samo strošek za telefonski promet.

Do sedaj torej vse kaže, da je odlok resnično v prid potrošnikom in da bomo ob enaki uporabi mobilnega telefona dejansko porabili manj, kot smo doslej. Ob vsem tem pa še vedno ostaja odprto vprašanje, če so nam mobilni telefoni res tako potrebni, kot zgloda, in če so res tako nepogrešljivi, da brez njih nikakor ne gre.

Od časa do časa se tudi pojavljajo izsledki različnih strokov-

njakov, ki nas opozarjajo, da so ti telefoni vse prej kot nedolžni in da verjetno ne vplivajo ravno najbolje na naše zdravje. Če je temu res tako, bo povedal čas, zaenkrat pa se okoli mobilne telefonije vrti preveč milijard, da bi si kdorkoli upal objaviti kako konkretno študijo o posledicah, ki jo morda ima na naše zdravje. K temu jih silimo tudi vsi mi, ki bomo s to potrošniško telefonsko mrzlico seveda nadaljevali, tudi če se bo ponovno povišala njena cena.

Vivere senza confini

Ambrož Peterlin